

οἶνου καὶ ποιήσας σπονδὴν ἀπέλεγε «Προπένω τοῖς ἀνδράσι τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀποθανοῦσι». ²

Οὕτως ἐπὶ κληγύριζον οἱ Ἕλληνες ὑπερπεντακόσια ὄλα ἔτη μετὰ τὴν μάχην τὴν ἐπενεγκοῦσαν αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ δουλεύοντες ἤδη, τὴν ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης ἡμέρας. Φαίνεται, τότε οἱ Ἕλληνες δὲν ἐληττόνουν ταχέως καὶ εὐκόλως ὅσα εἶχον καθῆκον νὰ ἐνθυμῶνται.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΟΝΤΟΥ

§ 1.

Ἀνάγνως κακῶς ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι.

Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς βαρβάρως τὴν προστακτικὴν τοῦ ῥήματος πλέω σχηματίσας εἶπεν ἐν τῷ Προτρεπτικῷ σελ. 80 «γεώργει, φαμέν, εἰ γεωργός εἶ, ἀλλὰ γινώθι τὸν θεὸν γεωργῶν, καὶ πλεῖθι ὁ τῆς ναυτιλίας ἐρῶν, ἀλλὰ τὸν οὐράνιον κυβερνήτην παρακκάλων» ἢ πλεῖθι, ὡς εἶνε γεγραμμένον παρὰ τῷ Ψευδοερωδιανῷ σελ. 316 Ἑρμ. «πληρωμελοῦσιν οἱ λέγοντες τὸ προστακτικὸν ζῆθι καὶ πλεῖθι, δεόν λέγειν σὺ ζῆ καὶ σὺ πλεῖ» (Ἰδε Ἑφημερ. Φιλομ. Ἔτ. ΚΖ', σελ. 2).

Καὶ ἄλλοι δὲ πάμπολλοι τερατώδεις καὶ ἐκφυλοὶ τύποι ἐφέροντο ἐν τῇ ἐπικύρως διακειμένῃ συνηθείᾳ τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ. Ἀλλ' οὐδεὶς ἔτι τούτων δύναται νὰ παρακληθῇ πρὸς τὸν ἀνάγνως (ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι), οὐ πολλάκις ποιεῖται χρῆσιν ὁ Οἰκονόμος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἑξδομήκοντα συγγραμμάτι λέγων Τόμ. Α', σελ. 108 «τὰ δ' ἐφεξῆς ἀνάγνως ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς» καὶ σελ. 272 σημ. «ἀνάγνως πάλιν τὸν σὸν Γαληνόν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 41 «Ἀνάγνως ὅσα τοῦτου ἀποσπάσματα μετέγραψεν ὁ Εὐσέβιος» καὶ σελ. 500 «Ἀνάγνως μεταθείς» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 256 «οὕτως ἀνάγνως» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 463 «ἀνάγνως, φησὶν Ὁδισ, ἡστέριται». Ἐγράψεν δ' ὁ Οἰκονόμος καὶ «Σὺ δὲ σύγγνως ἀναγνώστα» ἀντὶ τοῦ σύγγνωθι ἐν Τόμ. Β', σελ. 248.

Ἄν οἱ παῖδες προχείρως πως ἐνίστα καὶ ἀνεπιστάτως τὴν προστακτικὴν τοῦ γημι σχηματίζοντες λέγωσι γάθι καὶ γάε, εὐκόλως πᾶς τις παρέχει αὐτοῖς συγγνώμην· ἀλλ' ἥκιστα, νομίζομεν, συγχωρεῖται καὶ μετρίως πεπαιδευμένῳ ἀνδρὶ νὰ σφάλληται περὶ κοινώτατον καὶ γνωστότατον ῥηματικόν

2 Πλουτ. Ἀριστ. 21.

τύπον προφερόμενος ἀνάγνωσ καὶ σύγγνωσ, ὧν οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀπόδοσις ἀντὶ τοῦ ἀπόδοσι καὶ τὸ ἐκδοσι ἀντὶ τοῦ ἐκδοσι. Τοσαύτη δ', ὡς μὴ ὄφειλε, περὶ τοῦ τύπου τῶν ῥημάτων ὀλιγοῖα καὶ εὐχέρεια παρ' ἡμῶν ἐπαπόλασεν, ὥστ' ἐλέγχων τίς τινά ποτε μετὰ πολλῆς τεμνότητος καὶ κελεύων αὐτὸν σφάλειν τι νὰ ἐπανορθώσῃ ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς προστακτικῆς διόρθως, ἥτις καὶ τῆς ἀνάγνωσ βαρβαρώτερα καὶ μοχθηροτέρα εἶνε. Ἀλλὰ

Θαρσαῖν χρῆ, φίλε Βάττε· τάχ' αὔριον ἔσται ἄμεινον,

Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ ἐξέδωκεν ὁ Οἰκονόμος (Ἀμφιλοχ. 97, σελ. 167) «ἀνάγνωσ κατ' ἐρώτησιν» σημειούμενος «Ἐπετέρα διόρθωσις· ἐν δὲ ΑΡ. καὶ ἐπιστ. ἀνάγνωσον» (Πρβ. καὶ Ἐπιστολ. 67, σελ. 380 Βαλ.).

Ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνάγνωσον ἠδύνετο νὰ εἴπῃ ὁ Φώτιος τῇ ἀδοκίμῳ ἀκολουθῶν συνηθείᾳ, οὐδαμῶς δὲ τὸ ἀνάγνωσ, ὅπερ ὅλως τερατῶδες καὶ ἀλλόκοτον ὅν οὔτε τοῦ Φωτίου τῷ στόματι ἀρμόζει οὔτ' ἄλλου οὐδενὸς ἐπιστακμένου ὅπως δῆποτε νὰ ἐλληνίζῃ. Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν μεταγενεστέρων, ὡς ἐλέγχετο ὀφθαλμοῦ ἀντὶ τοῦ ὄφθαλμο καὶ ἡμάρτησα ἀντὶ τοῦ ἡμαρτον, κτλ. καὶ ἀπέδρασα ἀντὶ τοῦ ἀπέδραν, οὕτω καὶ ἔγνωσα ἀνέγνωσα, κτλ. ἀντὶ τοῦ ἔγνω ἀνέγνω, κτλ.

Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου φέρεται σελ. 272,30 «ἣν δὲ τῇ συνόδῳ προανέγνωσεν οὕτω τοῖς ῥήμασιν ἔχει», παρὰ δὲ τῷ Ἐπιφανίῳ κεῖται Τόμ. Α', 5', σελ. 54,6 «ἣ τὸν λόγον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς τῷ κόσμῳ προαναγνώσασα». Πρβ. καὶ Κρημ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Α', σελ. 302,19 «οὐκ ἔγραψα ἄλλ' ἀνέγνωσα» καὶ Πσύχ. «Ἐκφρασίξαι· ἀναγνώσασιν», ἀνθ' οὗ ὁ Ἀδρέσχιος εἶκασεν αἰματωσαί· ἄλλ' ὁ Μεινέκιος μετέβαλε τὸ ἐκφρασίξαι εἰς τὸ ἐκφρατίξαι (Πρβ. καὶ Βέργκιον *Griech. Literat.* Τόμ. Α', σελ. 198 καὶ Γουέλκιον *Λεξικ.* Τόμ. Α', σελ. 116). Τοῦ ἀρίστου ἀνέγνωσα ἐγένετο χρῆσις καὶ ὑπὸ Δημητρίου Προκοπίου εἰπόντος «ὅς οὐκ ἔν τις ἀναγνώσειεν ἄνευ θαύματος» (Πρβ. Μουλλάχιον *Γραμματ.* σελ. 60).

Ἀνεγνώσκειτο δ' ἄλλοτε καὶ παρὰ τῷ Ψευδοδουλικῷ Ἀλκ. 7. ἀκούσασαι τοῖς ἀναύλοις καὶ ἀναγνώσαι ἢ γράψαι τοῖς ἀγραμμάτοις». Ἀλλ' οἱ νέοι ἐκδόται ἀποκτέστησαν τὸν δόκιμον τύπον ἀναγνῶναι, ὅστις καὶ ἐν ἀντιγράφῳ φέρεται.

Παρὰ τῷ Ψευδοκαλλισθένει εὐρίσκεται γεγραμμένον Γ', κβ', 15 (σελ. 133 Διδ.) «ἐάν γὰρ γνώσῃ σε ὄντα Ἀλέξανδρον», παρὰ δὲ Σωκράτει τῷ Σχολαστικῷ Ἑκκλ. Ἱστορ. Α', κ', 9 «εἰ ἐπιγνώσειε τὸν θεὸν τὸν ὑπ' αὐτῆς γινωσκόμενον». Ἀπκνιᾶ δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Φίλωνος Τόμ. Γ', σελ. 201 «οὐκ ἀπέγνωσε τὴν γένεσιν Ἰσαάκ», περὶ οὗ δύναται τις ν' ἀμφιβάλλῃ ὅν ὀγιῶς ἔχῃ.

Διέφορος τοῦ παρακεκομμένου ἀρίστου ἀνέγνωσα ἀντὶ τοῦ ἀνέγνω, εἶνε ὁ Ἰωνικὸς ἀνέγνωσα ὁ ἰσοδυναμῶν τῷ ἀνέπεισα, οἷον Ἡρόδ. Α', 68 «χρόνῳ

δὲ ὡς ἀνέγνωσε ἐνοικίσθη» καὶ Α', 87 «Κραῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» καὶ Γ', 61 «τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ Μάχρος Πατιζείθης ὥς οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει κτέ.» καὶ Ε', 106 «τούτους ἀναγνώσας ἄμα ἐκείνοισι ἐπεσθαι», κτλ. Εὐρίσκεται δὲ κακῶς ἐνίοτε γεγραμμένον ἀναγνώλαι ἀντὶ τοῦ ἀναγνώσαι ἥτοι ἀναπεῖσαι (Ἴδε Σχαιφῆρον Γ' ρηγ. Κορ. σελ. 503 κέξ. καὶ Κόβητον Μνημοσ. 1875, σελ. 223). Ἀκριβῶς περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἀναγνώσκω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀναπεῖθω θὰ διαλάβωμεν ἐν ἐτέρῳ τόπῳ.

§ 2.

Ὁργασμός ἐκ τοῦ ὀργάζω, οὐχὶ ἐκ τοῦ ὀργῶ.

Συχνότατον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ὑπάρχει τὸ ὄνομα ὀργασμός παττόμενον ἐπὶ τῆς διαθέσεως τοῦ ὀργῶντος. Φαίνεται δ' ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην ὁ μακαρίτης Σκαρλῆτος ὁ Βυζάντιος γράφων ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώττης σελ. 942 ἐκδ. στερ. α' Ὁργασμός (ὁ), ἡ πράξις τοῦ ἐργάζειν (ἀπαλύνειν διὰ ζυμώσεως), (κοιν.) ἄργασμα. 2) ἡ κατάστασις τοῦ ὀργῶντος, ὁρμὴ φυσικὴ διὰ πληθμονὴν χυμῶν (τρπ.) σφοδρὰ (ἀκράτητος) ἐπιθυμία.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα ἔπαξ μόνον εὑρέθη ἐν τοῖς Ἱπποκρυτείοις Τόμ. Α', σελ. 619 «ὀργασμός, ἀνοιξίς, κένωσις» ἐκ τοῦ ὀργάζω δὲ παραχθέν δὲν δύναται ἄλλο τι νὰ σημαίνη ἢ τὸν μαλαγμὸν, ὡς ὀρθῶς ἐξελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἑρωτικοῦ παρατιθεμένου καὶ ἱαμβεῖον τοῦ Σοφοκλέους, ἐν ᾧ κεῖται τὸ πηλὸν ὀργάζειν. σελ. 6,1 Κλ. α' Ὁργασμός: ὁ μαλαγμός. Μέννηται τῆς λέξεως καὶ Σοφοκλῆς ἐν Πανδῶρῳ λέγων

καὶ πρῶτον ἄρχου πηλὸν ὀργάζειν χερσίν.

Καὶ Ἀττικοὶ δὲ ἰδίως λέγουσιν ὀργάσαι τὸ τὰ ὑγρὰ τοῖς ξηροῖς μῆξαι καὶ ἀναφυρᾶσαι καὶ οἷον πηλὸν ποιεῖν.

Ἐποιήσατο δ' ὁ Σοφοκλῆς καὶ τοῦ ἀορίστου χρῆσιν, ὡς διδασκόμεθα ἐκ τοῦ Μεγάλου Ἑτυμολογικοῦ σελ. 629,34 «καὶ γὰρ ὀργάσαι τὸ πηλοποιῆσαι ἐπὶ καὶ ὑγρῷ ξηρὸν μῆξαι. Σοφοκλῆς: θέλωμι πηλὸν ὀργάσαι» (Πρβ. καὶ Οὐαγνήρον Τραγ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 354).

Εἶπε δὲ καὶ ὁ Εὐπολῖς ἐν Προσπαιτίοις «ἡ πηλὸν ὀργάζειν τινά» καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Ὀρνισί στίχ. 839 «πηλὸν ἀποδύς ὀργασον» καὶ ὁ Νίκανδρος ἐν Ἀλεξίφαρμακκοῖς στίχ. 155 «ὀργάζων λίπει ῥοδέῳ θρόνον» (Πρβ. καὶ Θηριακ. 652). Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 455, ε' μνημονεύεται γρίφος ἐπὶ τῆς πτισάνης ἔχων οὕτω

κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε.

Εὐστράθ. σελ. 1218,30 «Περὶ οἷς κεῖται καὶ ὅτι κριθὴ συνθέτως ἀφλοῖος ἡ

πισάνη, ἐφ' ἣ γοῖφος οὗτος· κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε. Τί δέ ἐστι τὸ ὀργάσαι· δηλοῦσιν οἱ τοῦ κωμικοῦ "Ορνίθεσ" (Πρβ. καὶ σελ. 219, 24).

Πολυδεύκ. Ζ', 165 «κηρὸν τήκειν, ἀλεαίνειν, χεῖν, λύειν, ἀνιέναι, ὀργάζειν, μελᾶττειν· λέγεται δὲ καὶ πηλὸν ὀργάζειν».

Φρόνυχ. Σοφιστ. Προπκρ. σελ. 53, 31 «Ὀργάζειν πηλόν· τὸ διαβρέχειν· οὕτω γὰρ τὸ ὀργαίνειν οἱ ἀρχαῖοι λέγουσιν».

Ψούχ. α' Ὀργάσαι· ἐτοιμάσαι. Καὶ τὸν πηλὸν ὀργάσαι φατίν, ὃ ἐστὶν ἐτοιμάσαι, φουρῶσαι, βρέξαι, ἀνκαθεῖσαι· καὶ «Ὀργάσαι· μελᾶξαι». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 344, 1.

Σχολ. Νικάνδρ. Ἀλεξ. 155 «Ὀργάζων δ' ἀντὶ τοῦ μιγνύων τὴν γῆν τὴν Παρθενίαν ἢ καταβρέχων ἐλαίῳ ῥοδίνῳ».

Ψευδοδηριαν. σελ. 468 Πειρσ. α' Ὀργάσαι ἐπὶ πηλοῦ, μάξαι ἐπὶ μάξης·

Ὅτι δ' ἐτίθετο καὶ ἐπὶ δέρματος τὸ ὀργάζω ἰσοδυναμοῦν τῷ δέψω δηλοῦται σαφῶς ἐκ τῆς παρ' Ἡροδότῳ χρήσεως βιβλ. Δ', 64 πρὸς τὴν δὲ σαρκί· σαρξ βοῦς πλευρῇ δέψει τῇτι χερσὶ, ὀργάσας δὲ αὐτὸ ὥστε χειρὸμακτρον ἔκτεται· Πρβ. Γαλην. Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 436 ὡσπερ, φρεσὶ, καὶ τὰ δέρματα τὰ εὐδεδήγητάτα, ταυτέστι τὰ κάλλιστα μεμαλᾶγμένα, πλείστην ἐπίδοσιν ἔχει· καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς ἐπὶ τοῦ μελᾶξαι τὸ δεδήψαι λέγει· κηρὸν δεδήσας μελιτδέα· τὸ κηρὸν δεδήσας μελιτδέα, ταυτέστι κηρὸν ὀργάσας, κεῖται ἐν Ὀδυσσεύει M, 49, ποιούμενος δὲ παρὶ αὐτοῦ λέγον· ὁ Εὐστάθιος γράφει σελ. 1710, 15 «Δεδήσαι δὲ κηρὸν τὸ μελᾶξαι ἀπὸ τοῦ δέψω δέψω, ἐξ οὗ καὶ βερσοδέψης καὶ βοέης, ταυτέστι βύρτα, ἀδέψητος — Ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ σκυλάας δέψης (Γρ. σκυλαδέψης) κατὰ τοὺς πηλικοῦς καὶ σκυλάδεψος ὁ δέρματα δέπων, ἄλλα μέντοι παρὰ τὰς βύρτας». Ἀντὶ τοῦ δέρματα δέπων ἐκέλευσεν ὁ Κουστῆρος καὶ γραφῇ δέψων ("Ἰδε Βερκῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Ε', σελ. 138). Κακῶς ἐν τῷ περὶ Γυμναστικῆς τοῦ Φιλοστράτου κερ. Γ' ἀναγινώσκεται ἑρηνόος γὰρ πιστάτων βοῶν ἔχοντες ἱμάτια ἐργάζονται ποικτικὸν ὄζον· τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἔχοντες ἀποκατέστησεν ὁ Κόδριτος περὶ Φιλοστρ. σελ. 39. Ἐκ τοῦ δέψω ἐσχηματίσθησαν τὰ ἐπίθετα ἀδέψητος καὶ εὐδέψητος καὶ τὰ προσηγορικὰ ὀνόματα βερσοδέψης (κακῶς παρ' Ἐπιφάνειῳ Τόμ. Α', σελ. 157, 10 βερσοδεύτης), κακοδέψης, μεροδέψης (Ψούχ. «μεροδέψου· βερσοδέψου»), σκυλόδεψος καὶ σκυλοδέψης, σκυτοδέψης καὶ σκυτοδέψης. Πρβ. καὶ Ἑτυμ. Μέγ. σελ. 235, 43 «Γλωττοδεψεῖν· αἰσχροσυργεῖν». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Βοιδαψήϊον· τὸ βορσεῖον». Πρβ. βερσοδεψεῖον. Ἑτυμ. Μέγ. σελ. 187, 17 «αἶον — ἰατρεῖον, ἰαμειεῖον, βερσοδεψεῖον, ἐπισκοπεῖον». Ἀλλ' ἐν Δωρικῇ ἐπιγραφῇ ἀριθμ. 5594, 70 εὐρίσκεται γεγραμμένον «οὐ ποιησοῦντι δὲ βερσοδέψιον». Περὶ τῶν εἰς ΙΟΝ καὶ ΕΙΟΝ ὀνομάτων θὰ γράψωμεν ἀκριβέστατ' ἄλλαχοῦ. Ὁ δὲ τοῦ Α' προενηνεγμένος τύπος σκυλάδεψος ἢ σκυλαδέψης, οὗ ποιεῖται μνησκὸν ὁ Εὐστάθιος καὶ ἐν σελ. 450, 6, εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος.

Παρατηρητέον δ' ὅτι πολλαχῶς παρεφθόρη τὸ ῥῆμα ὀργάζω καὶ τὰ κινήματα αὐτοῦ. Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται «Ὀράζειν: δεύειν, μαλάσσειν» ἀντὶ τοῦ ὀργάζειν καὶ «Ὀργάσαι πηλόν: ἔτοιμον παρσχεῖν» ἀντὶ τοῦ ὀργάσαι. Παρ' Ἡροδότῳ Δ', 64 ἔχουσι τἀντίγραφα οὐ μόνον ὀργάσας ἀλλὰ καὶ ὀργίσσας καὶ ὀργήσας (Πρβ. καὶ Λέξ. Ἡροδ. «Ὀργίσσας: μαλάζας». Ἴδε Βρεδόνιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 81). Ἐν τῷ Θεαιτήτῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 164, γ' ἀνκγινώσκεται κατὰ τοὺς κώδικας αὐτὰν μὲν ὁ κηρὸς τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος καὶ μετρίως ἐργασμένος ἢ τὰ ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων κτέ.» ἢ «εἰργασμένον τὰ ἰόντα κτέ.». Ἀλλ' ἡ γνηστὴ γραφή εἶνε αὐτὴν μὲν ὁ κηρὸς τοῦ — μετρίως ὀργασμένος ἢ, τὰ ἰόντα κτέ.». Διεσώθη δ' ὑπὸ τε τοῦ σοφιστοῦ Τιμαίου Πλάτ. Λέξ. σελ. 179 «Μετρίως ὀργασμένος: ἀντὶ τοῦ μεμαλαγμένος ἢ δεδευμένος» καὶ σελ. 281 «Ὀργασμένος: μεμαλαγμένος» (Πρβ. καὶ Φώτ. Λέξ. σελ. 284, 15) καὶ ὑπὸ τοῦ Σουΐδα «Ὀργασμένος: ἀντὶ τοῦ μεμαλαγμένος, ἀναδεδευμένος. Πλάτων Θεαιτήτῳ ἔταν μὲν ὁ κηρὸς τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος καὶ μετρίως ὀργασμένος (ἢ). Ὀργάζειν δὲ κυρίως τὸ τὰς χερσὶ τὸν πηλὸν ἀναδεύειν καὶ φυρᾶν». Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Β', σελ. 344 ἔπειτα ἄλλοτε εἶνα γούν ὀργισμένον τὸ σῶμα ἢ πρὸς τὴν φαρμακοποίησιν». Ἱππάρχει δὲ καὶ γραφή ἀνωργισμένον. Ἀλλὰ τὸ ὀρθῶς ἔχον εἶνε εἶνα ἀνωργασμένον τὸ σῶμα ἢ πρὸς τὴν φαρμακοποίησιν». Γαλην. Τόμ. ΙΘ', σελ. 82 «Ἀνωργασμένον (ἀνωργισμένον): τὰ τε ἀναμεμαλαγμένον, ἐπειδὴ καὶ τὸ μαλάζει ὀργάσαι, καὶ τὸ οἶον κτέ.». Ἐν τοῖς τοῦ Ἑρωτιανοῦ φέρεται σελ. 16, 6 «Ἀνωργισμένον: ἡγουν τετελεσμένον» (Πρβ. καὶ Φωήσιον Οἰκονομ. Ἱπποκρ. σελ. 42). Ἀποφαίνεται δ' ὁ πολὺς Κόδωντος (Μνημοσ. 1860, σελ. 43) ὅτι δὲν ἔγραψεν ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἱππολύτῳ στίχ. 504:

καὶ μὴ σε πρὸς θεῶν, εὖ λέγεις γάρ, αἰσχυρὰ δέ,
πέρα προδῆς τῶνδ' ὥς ἐπείρασμαι μὲν εὖ
ψυχὴν ἔρωτι

ἀλλ' ἐπὶ ὀργασμαι, ταυτέστιν ὑπομεμάλαγμα. Τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐποργάσαι ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἱππῶναξ παρ' Ἑρωτιανῷ σελ. 125, 1 (Πρβ. Μεινέκιον Χωλιαμβ. σελ. 127 καὶ Βέργκιον Ποιητ. Δερ. σελ. 775 ἐκδ. γ'). Μετεβλήθη δὲ καὶ τὸ παρ' Ἀλκίφρονι Ἐπιστ. Ι', ζ', 4 ἀνὰ πῦ καὶ γάρον καὶ ὄξος ἐργασάμενος ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου (σελ. 127) εἰς τὸ ὀργασάμενος, περὶ οὗ γράφει ὁ Κόδωντος (Var. Lect. σελ. 57) «ὀργασάμενος: Attici ὀργάζας». Πρβ. Εὐστάθ. σελ. 219, 27 «Ἴσω δὲ καλὸν εἰπεῖν ὅτι οὐχί, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὀργάζω, οὗ καί ται ἡ χρῆσις παρὰ τῷ κωμικῷ ὥς γὰρ ὀργάζεται τις πηλὸν κυκῶν καὶ ἀναταράττων, οὕτω τρόπον τινὰ καὶ ἐοργίζεται, ὃ ἐστὶ τορυνάται». Ἀλλὰ περὶ τούτου ἀκριβέστερον ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

Ἐκ τῶν διειλημμένων φανερόν, νομίζομεν, καθίσταται ὅτι τὸ ῥῆμα ὀργάζω εἶχεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὴν δύναμιν τοῦ μαλάσσω, οἶον πη-

ἰδοὶ ὀργάζω, κηρὸν ὀργάζω, δέρμα ὀργάζω. Ἐπὶ τοῦ κηραῦ παρελκομένην καὶ τὸ δέψω, ἀλλὰ συχνοτέρᾳ χρήσις αὐτοῦ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ δέρματος· ὅθεν βυρσοδέψης, κτλ. Ἐλέγετο δ' οὐ μόνον ὀργάζω πηλὸν ἀλλὰ καὶ φυρῶ, ὡς καὶ φυρῶ ἢ δεύω σταῖς, οἷον Ἡρόδ. Β', 36 «φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσὶ, τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσίν» (Πρβ. καὶ Στράβ. σελ. 823 καὶ Γαλην. Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 472, κτλ.). Εὐπολ. Ἀποσπ. 341 «εἰ μὴ κόρη δεύσειε τὸ σταῖς ἔθεος». Πρβ. καὶ Διονύσ. Ἀλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχ. σελ. 1495 «ὡς ἀλφίτοις ζέας ἀναδεύσαντες προσέφερον τοῖς θύουσιν ἐπὶ κανῶν», κτλ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἐφύρασε καὶ ἔδευσε, καὶ τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες παρὰ Πλάτωνι Τιμ. σελ. 73, ε' καὶ Πολιτ. σελ. 372, ε', καὶ μάττω, δεύω, πέττω παρ' Ἀριστοφάνει Ἀποσπ. 266, καὶ τὸ δεῦσαι καὶ μάξαι παρὰ Ξενοφῶντι Οἶκον. Ι', 11. Περὶ τοῦ φύρω καὶ φυρῶ γράφει ὁ Μοσχόπουλος π. Σχιδ. σελ. 192 «Φύρω τὸ συγχέω, φυρῶ τὸ μιγνύω ἄλευρον ὕδατι, ὅθεν φύρκμα ἢ ζύμη» (Ἰδε Λοξέκκιον Σοφοκλ. Ἀῖ. σελ. 182 ἐκδ. 5'. Πρβ. καὶ Κόβητον Collect. Crit. σελ. 163).

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ῥῆμα ὀργάζω δηλοῖ μάλασσω, πᾶς τις εὐκόλως κατανοεῖ ὅτι καὶ τὸ ὄνομα ὀργασμός ἀναγκασίως ἐρμηνεύει τὴν ἔννοιαν τοῦ μάλαγμός ἢ μάλαξις. Ὅπως διάφορον τοῦ ὀργάζω εἶνε τὸ ὀργῶ, οὐδέποτε δ' ἐν τῇ φωνῇ τῶν Ἑλλήνων σύγχυσις αὐτῶν ἐγένετο. Ὅθεν κατ' οὐδένα τρόπον δύναται τὸ ὀργασμός νὰ παρίσται τὴν διέφασιν τοῦ ὀργῶντος ἢ ν' ἀναφέρηται ἐτυμολογικῶς εἰς τὸ ὀργῶ, ἐξ οὗ καὶ δύσκολον ἄλλως εἶνε, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνακτον, νὰ σχηματισθῇ τοιοῦτος ὀνόματος τύπος. Περὶ τοῦ πλαδασμός καὶ ἄλλων τινῶν θὰ διαλέξωμεν ἄλλοτε.

Πλὴν ἀλλ' ὅμως ὁ Γαληνός, πολυμαθέστατος ἱατρὸς ἀλλὰ πολλάκις καταγελάστως σφκλλόμενος, οὐδαμῶς ἄκνησε νὰ ὑπολάβῃ τὸ ὀργασμός παρὰ γωγον τοῦ ὀργῶ γράφων Τόμ. ΙΓ', σελ. 191 «Ὅστω καὶ τὸν ὀργασμὸν βλέπειν δεῖ· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐτοιμοτάτων εἰς ἔκκρισιν ἐπειγομένων τε πρὸς κένωσιν ὕγρων κατὰ πολλοὺς ἀφορισμοὺς φαίνεται χρώμενος τῇ ὀργῇ φωνῇ (Γρ. «τῇ ὀργᾶν φωνῇ») ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν ὀργῶντων ζῶων». Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 916 «Δύναται δ' ἴσως, ὡς περ ᾤθησκον ἔνιοι, τὸ ὀργίσασθαι (Γρ. ὀργάσασθαι) ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν ὀργῶντων εἰρησθαι ζῶων — ἐπὶ γὰρ τῶν ἐτοιμοτάτων εἰς ἔκκρισιν ἐπειγομένων τε πρὸς κένωσιν ὕγρων ἐνταῦθα τε καὶ κατ' ἄλλους ἀφορισμοὺς φαίνεται χρώμενος τῇ ὀργᾶν φωνῇ» καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 82 «Ἀνωργασμένον: τὸ τε ἀναμεμαλαγμένον, ἐπειδὴ καὶ τὸ μελάξαι ὀργάσαι, καὶ τὸ οἷον σπαργᾶν καὶ ὀργᾶν (Γρ. «καὶ τὸ οἷον σπαργῶν καὶ ὀργῶν»), ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ νοῦτων τῷ μερίζονι» καὶ Ἐρωτικῶν. σελ. 100, 19. Τὸ ὀργάσασθαι μνημονεύων ὁ Γαληνὸς ἐν Τόμ. ΙΘ', σελ. 128 γράφει «Ὀργάσασθαι: ἀναμῖξαι, συγκεράσθαι» (Πρβ. Κόβητον Μνημesc. 1860, σελ. 35 καὶ Ἑρμερίσιον Ἱπποκρ. Τόμ. Β', σελ. IV). Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 229, 8 Διδ. α' Ἀποδύς

ὄργαστον: κυρίως πίσσωται· ὄργῃ γὰρ παρ' Ἰωτίν ἡ πίσσα. Σημαίνει δὲ καὶ τὸ σπαραγᾶν, ὀργίζεσθαι· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ μάλαξον. Εὐπολις Προσπαλτίους· ἡ πηλὸν ὀργάζειν τινά». Ὁ Οὐκυνῆρος (Τραγ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 354) ἀνέγνω ὀργάζειν ἀντὶ τοῦ ὀργίζεσθαι.

Περὶ τοῦ ῥήματος ὀργᾶ πολλάκις ἐποιήτατο λόγον ὁ Γαληνὸς καὶ ἰκκνῶς πως τὴν δυνάμιν αὐτοῦ περέστησεν, οἷον Τόμ. Θ', σελ. 584 «Τὸ μὲν δὲ ὀργᾶν κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν ζώων εἴηται λέγεσθαι τῶν ἐπειγομένων χρῆσθαι συνουσίᾳ· μετενήνεκται δὲ νῦν ἐπὶ τὰ κατεπείγοντα καὶ κινούμενα ταχέως νοσήματα, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν ἐρεθίζεται πῶς ἡ τοῦ κάμνοντος αἰσθησις ὑπὸ τῆς τῶν ὑγρῶν τε καὶ πνευμάτων ἀτάκτου κινήσεως» (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΣ', σελ. 260). Τόμ. ΙΖ', Ε', σελ. 441 «τὸ δ' ὀργᾶν ἀπὸ τῶν ὀργάνων ζώων μετενήνοχεν ἐπὶ τοὺς χυμούς· καθ' ὃν γὰρ τρόπον ἐκεῖνα ἡσυχάζειν οὐ δύνανται γαργαλιζόμενά πως καὶ κινούμενα καὶ δικνιστάμενα πρὸς τοῦ πύθους, οὕτω καὶ οἱ χυμοὶ πολλάκις ἐν κινήσει σφοδρότερον καὶ μεταρρύσει μορίων εἰς μόρια κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ νοσήματος ἐνοχλοῦσι τὸν ἄνθρωπον κινεῦντες καὶ γαργαλίζοντες καὶ ἡσυχάζειν οὐκ ἐπιτρέποντες» (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 352). σελ. 653 «Οὐ μὲν οὐδ' ἐν τούτῳ πάθος ὅσασι δέονται καθάρσεως ἐπιτρέπει καθίρειν, ἀλλ' ἢν ὀργᾶ, φησί, τούτέστιν ἐπείγεται· μετενήνεκται γὰρ ἀπὸ τῶν ὀργάνων ἐπὶ συνουσίαν ζώων ἡ προσηγορία. Ὅταν οὖν κινῶνται τε καὶ φέρονται πάντῃ τοῦ σώματος οἱ πλεονάζοντες χυμοὶ μηδέπω καθ' ἓν τι μόριον ἐστηριγμένοι, κτανεχῶτα πρὸς τὴν ἀπὸ κρίσιν αὐτῶν ἡ φύσις ὀρμᾶ καὶ δεῖται πῶς (τοῦ) ὀρέζοντος χεῖρα καὶ ποδὲ γέσσητος αὐτὴν τὴν ὀρμὴν ἐπὶ τὴν γαστέρα». σελ. 668 «Εἰρητὶ μοι καὶ πρόσθεν ὅτι τὴν ὀργᾶ φωνὴν (Γρ. «τὴν ὀργᾶν φωνήν») ὁ Ἱπποκράτης ἀπὸ τῶν ζώων μετενήνοχε τῶν ἐπειγομένων χρῆσθαι συνουσίᾳ φυσικὴν τινὰ ταύτην ἐπιθυμίαν ἰσχύοντων αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ σπέρματος ἀπόκρισιν· ἐδείχθη γὰρ ἐν τοῖς περὶ σπέρματος λόγοις καὶ τὸ θῆλυ κατὰ τῆς συνουσίας σπερμαῖνον. Ὅταν οὖν ἦτοι γε ἐν ὅλῳ τῷ σώματι παρὰ πλεονεξίαν τῇδε γένηται τῆς φύσεως ὀρμὴ πρὸς ἀπόκρισιν τῶν περιττῶν ἢ εἰ καὶ μὴ καθ' ὅλον, ἀλλὰ γε κατὰ τὰ κυριώτατα μέρη, τὸ τοιοῦτον ὁ Ἱπποκράτης ὀργᾶν ὀνομάζειν εἶωθεν» (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 161 καὶ Τόμ. ΙΗ', Ε', σελ. 559).

Τὸ ὀργᾶ ἐτάττετο μὲν κυρίως ἐπὶ τοῦ πολλὸν χυμὸν καὶ ἰκκνῶδα ἔχοντος ἢ τοῦ πλήρους ὄντος ζωτικῆς δυνάμεως καὶ ἀκμῆς ἢ τοῦ σφριγῶντος καὶ ἐπειγομένου πρὸς συνουσίαν (Πρβ. καὶ σπαραγᾶ, θυῶ, ἀναθυῶ, σκυλῶ, οἰστρῶ, καπρῶ), παρελαμβάνετο δὲ καὶ μεταφορικῶς ἐπὶ τοῦ ἰσχυρῶς φερομένου ἐπὶ τι ἢ σφοδρὰν ὀρμὴν πρὸς τι ἔχοντος, κτλ. Πολυδεύκ. Α', 230 «Ἐπὶ φυτῶν καὶ δένδρων καρποφόρων ἐρεῖς ἀκμάζει, ὀργᾶ, σπαραγᾶ, βρύει». Ἡσύχ. «Ὀργᾶ: ἐπιτεταμένως ἐπιθυμεῖ· δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἀκμάζειν» καὶ «Ὀργῶν: ἐπιθυμῶν, ὀρεκτικῶς ἔχων» καὶ «Ὀργῶσαν: ἐπιθυμοῦσαν» καὶ «Ὀργᾶ (Γρ. ὀργᾶ): οἰστρεῖ, γκυρεῖ ἢ πρὸς συνουσίαν ἐπείγεται ἢ κατεπείγεται» καὶ «Ὀργῶν:

ἐπεθύμουν» καὶ «Κατοργᾶν : ὑπερακμάζειν». Φώτ. «Ὀργᾶν : τὸ ἐπείγεσθαι καὶ κατοργᾶν : τὸ κατεπείγειν» καὶ «Ὀργῶσα : ἐπιθυμοῦσα ἢ μηχανῶσα», κτλ. (*Ἴδε Προγκήνιον *Τιμ.* σελ. 193. Ἰακώφιον *Pors. Advers.* σελ. 286. Βαίριον *Πλουτ. Φιλοποίμ.* σελ. 38. Πρβ. καὶ Ἑρμερίντιον *Ἰπποκρ. Τόμ. Α'*, σελ. 507). Οὐδέν. δὲ λανθάνει τὸ πλασματικῶδες ἐκεῖνο διήγημα, καθ' ὃ ὁ Ἡρόδοτος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Θουκυδίδου «ὦ Ὀλορε, ὀργᾶ ἢ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα» (*Μαρκελλ. βί. Θουκ.* 54 Πόμπ.) ἢ «μακκρίζω σε, ὦ Ὀλορε, τῆς εὐτελείας» ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα» (*Σουίδ.* λ. ὀργᾶν καὶ λ. Θουκυδίδης. Πρβ. καὶ Φώτ. *Βιβλ.* σελ. 19, 41). Ἐν τῷ Οὐνδοβ. *Λεξικῷ* σελ. 130, 16 ἀναγινώσκεται «Ὀργῶ : ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμητικῶς κελίνηται. Ἡρόδοτος : ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα».

§ 3.

Σιτοπομπία διὰ τοῦ I, οὐχὶ σιτοπομπεία διὰ τοῦ EI.

Ἐκ τοῦ ῥήματος πομπεύω σχηματίζεται τό τε παρὰ Πλάτωνι ἀπαντῶν ὄνομα πόμπευσις καὶ τὸ παρ' ἄλλοις εὐρισκόμενον πομπεία, ὅπερ φυσικώτατα διερθεγγαγραφεῖται. Ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει τῆς διὰ διφθόγγου ἐκφορᾶς τοῦ σιτοπομπία, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ σιτοπομπύς παραγόμενον ὀφείλει νὰ γράφηται δι' ἀπλοῦ I. Οὐδέν δὲ θαυμαστὸν ἂν αἱ βιβλιογράφοι παρεφθέρωσιν αὐτὴ ἐν τοῖς συγγραμμασι τῶν παλαιῶν μεταρρυθμίζοντες πρὸς τὸ πομπεία. Πρβ. *Δημοσθέν.* σελ. 254, 87. σελ. 307, 241. σελ. 326, 301 (σελ. 671 155) καὶ *Θερμίστ.* σελ. 221, 6'. Ὁ Βοισσωνάδης ἐκδοὺς παρ' Εὐνκπίῳ σιτοπομπείαν σημειοῦται (*Τόμ. Α'*, σελ. 207) «σιτοπομπείαν] ABCD σιτοπομπίζν. Confer *Dorvillium ad Char.* p. 446».

Ὅρθως ἀναγινώσκεται παρὰ τῷ Δημητρίῳ περὶ Ἑρμην. 92 «Ὅλον ἂν τὴν τοῦ σίτου κομιδὴν σιτοπομπίαν λέγῃς· πολὺ γὰρ οὕτω μείζον. Τάχα δ' ἂν καὶ λυθέντος ὀνόματος εἰς λόγον ἕτερον τρόπον μείζον γένοιτο, ὅλον σίτου πομπὴ ἀντὶ σιτοπομπίας» καὶ παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ *Τόμ. Β'*, σελ. 271 «τῆς δὲ σιτοπομπίας οὐ χρὴν προΐδειν ὅπως ἔσονται κύριοι» (Πρβ. καὶ *Τόμ. Α'*, σελ. 562).

Παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ἔκειτο ἄλλοτε πλημμελῶς μὲν ἐν βιβλ. ΙΔ', 55 «ἔμα δὲ τῆς σιτοπομπείας ἐπιλιπούσης» καὶ Κ', 29 «τὴν μὲν οὖν σιτοπομπείαν διεκώλυε», ὁρθῶς δ' ἐν βιβλ. ΙΕ', 34 «παραφυλάξαντα τὴν σιτοπομπίαν». Ἀλλαχοῦ ἐφυλάχθη μὲν ἡ παραλήγουσα ἀδιάφθορος, ἀλλ' ὁ τονισμὸς προηνέχθη κακῶς, ὅλον βιβλ. ΙΓ', 88 «καὶ τῶν σιτοπομπίων ἀποκλείοντες» καὶ ΚΑ', 12 «τῶν ἀπὸ τῶν Σαρδῶν καὶ Σικελῶν σιτοπομπίων». Ἐπακήσατο δ' ὁ Οὔεσσελίγγιος εἰς τὸ χωρίον «καὶ τῶν σιτοπομπίων ἀπο-

κλείοντες» τὴν παρατήρησιν τήνδε· «In Eclog. 12 L. XXI, εἶργειν τῶν σιτοπομπίων. At τῆς σιτοπομπείας ἐπιλιπούσης Lib. XIV, 35. Ergone et hic τῶν σιτοπομπίων rectius erit? Equidem non reiicerem, modo Codd. praecirent». Ἡ ὀρθὴ γραφὴ ἀναντιλέκτως εἶνε σιτοπομπίων, τῶν δὲ κωδίκων οὐδὲν φροντιστέον, ὅταν πρόκειται περὶ τονισμοῦ. Πολλὰ ἐν αὐτοῖς εὐρίσκονται ὅμοια τῷ σιτοπομπίων, ὅσον κοχλίων, τροχλίων, ἀπαρκτίων, μηλέων, πυρρῶν, ἐσχάρων, κτλ. (Πρβ. καὶ Λόγ. Ἑρμ. Τόμ. Ε', σελ. 22)· ἔτι δὲ ἐδάγων, κελύφων, κτλ.

Παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ ΛΘ', α', 4 φέρεται κατὰ τὸ ἀντίγραφον «ἐπεχείρησαν τὴν τε γέφυραν καταλαβεῖν καὶ τὴν σιτοπομπίαν — ἀφελῆσθαι», περὶ οὗ γράφει ὁ Ρεΐμαρος σελ. 190 «paulo ante σιτοπομπείαν forte scribendum velut usitalius Dionis». Πρβ. σελ. 39, 25 «καὶ ἡ σιτοπομπεία παντελῶς ἀπακέχλειστο». σελ. 548, 15 «τῆς τε σιτοπομπείας ἐστέρηντο». σελ. 816, 62 «καὶ τὴν σιτοπομπίαν τῶν Ῥωμαίων ἐνεδρεύοντες ἐκώλυσον». Τῷ Ρεΐμαρῳ ἠκολούθησε καὶ ὁ Στούρζιος Τόμ. Α', σελ. 477 (Πρβ. καὶ σελ. 264). Ἄλλ' ὁ Α. Δινδόρφιος ἀποκατέστησε πανταχοῦ παρὰ τῷ Κασσίῳ τὸν ὀρθῶς ἔχοντα τύπον ἥτοι τὸν διὰ τοῦ Ι προσηνηνεγμένον.

Νομίζομεν δ' ὅτι τὸ χωρίον τοῦ Ψελλοῦ αὐτὸ μέχρι δὲ τούτου κατεστράπηγει τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ καὶ τὰς ναῦς ἀπέχων, ὁπόσαι εἰς τὸ πομπεῖον ἐτύγγανον ἱκαναί, κτέ.», περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Γ', σελ. 680, ἐπανορθοῦται κάλλιστα, ἂν μεταγραφῇ «ὁπόσαι εἰς σιτοπομπίαν ἐτύγγανον ἱκαναί».

Ὁμοίως τῷ σιτοπομπία εἶνε ἐσχηματισμένον τὸ κριθοπομπία. Πλούτ. α' Ροίκου κριθοπομπία: Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶν Ἀμαθουσίων βασιλέα τοῦτον αἰχμαλώτον γενόμενον, εἶτα ὑποστρέψαντα πρὸς ἑαυτὸν, τῇ πόλει Ἀθηναίων κριθὰς ἐκπέμψαι φησίν. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα εἶνε γεγραμμένον Ῥόκου κριθοπομπία ἀντὶ τοῦ Ροίκου. Καὶ τὸ Μοιρῶ δὲ μετεβλήθη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων εἰς τὸ Μορῶ ("Ἰδε Κόβητον Collect. Crit. σελ. 493).

Θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐξέδωκεν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Ἀποδείξει τοῦ Εὐσεβίου Ε', 5 (σελ. 284, 17) «ἢ διὰ θυτικῆς ἢ δι' ὄνειροπομπείας ἢ διὰ κληδόνων». Ὁ ἀνὴρ εἶνε ἐμπειρότατος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εὐκόλως, νομίζομεν, πείθεται ὅτι δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ἑλληνιστὶ ὄνειροπομπία. Τὸ ἐπίθετον ὄνειροπομπός, ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη τὸ ὄνειροπομπία, εὐρίσκεται καὶ παρ' ἄλλοις καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ λέγοντι Τόμ. ΙΒ', σελ. 251 «τῶν δὲ καλουμένων φίλτρων, ἀγωγίων, ὄνειροπομπῶν τε καὶ μισήτρων» ("Ἰδε Λοδέκκιον Ἀγλαοφ. σελ. 222). Πρβ. καὶ εὐθυπομπός, ἱεροπομπός, νεκροπομπός, ψυχοπομπός (εὐπομπός καὶ παθητ. θεόπομπός, ταχύπομπός, τηλέπομπός· ἔτι δὲ ὠκυπομπός — ὠκύπομπός, περὶ οὗ ἀλλαχού). Ἐκ τοῦ ψυχοπομπός παρήχθη τὸ ψυχοπομπεῖον (Πλούτ.

Ἡθικ. σελ. 555, γ' καὶ σελ. 560, ε'), ὃ ἐμφέρει τὸ σιτοπομπεῖον (Στράβ. σελ. 311). Ἐν τῷ Ἀεζινῶ τοῦ Σουῖδα ἀναγινώσκεται «Δηληγατίων: κατὰ Ῥωμαίους ἡ ἐκταγὴ τοῦ σιτοπομπείου καὶ ἡ ἀννονῶν μετακομιδὴ».

Οὐδὲνα λόγον ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμεθα οὔτε περὶ τῆς γραφῆς τοῦ ὀνόματος προπομπία — προπομπεία οὔτε περὶ τῆς γνώμης, καθ' ἣν σιτοπομπία μὲν λέγεται ὅταν ὁ αἶτος κερῖται διὰ θαλάσσης, ἐπιεισιμός δ' ὅταν κατὰ γῆν.

ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΕΝ ΠΟΙΝΙΚΑΙΣ ΔΙΚΑΙΣ.

Ἀλήθειαν συνήθως καλοῦμεν πᾶν ὃ, τι ἡμεῖς ἢ οἱ περὶ ἡμᾶς ἢ ὁ αἰὼν καθ' ὃν ζῶμεν ἢ ἡ κοινωνία ἐν ἣ ζῶμεν πιστεύουσιν ὡς πραγματικόν. Οὐχὶ δὲ σπανίως καλοῦμεν ἀλήθειαν καὶ τὰς δόξας μερίδος τινος μόνον τῆς κοινωνίας ἢ τάξεως ἢ αἵρέσεως, ἧς τὰ δόγματα ἡμεῖς ἀσπαζόμεθα.

Ἄν ὃ, τι ὡς ἀληθές ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος ἦτο πάντοτε ἀληθές, δὲν ἤθελε τοῦτο ὡς πλάνη οἰκτρὰ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων πολλάκις μετὰ χλεύης ἀπορριφθῇ, οὔτε ὡς εἰδωλον ψευδές, προσκαίρως λαβὼν ἀληθείας μορφὴν, ἀσπλάγχυνος κατόπιν συντριβῇ.

Ἀλλὰ, καίπερ ὑποκείμενος εἰς πλάνας ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ἐκζητῇ καὶ ἀδιαλείπτως ἐκζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, ὑπὸ τῆς θείας αὐτοῦ ἐλαυνόμενος φύσεως. Αἱ πλάναι εἰς ἃς ὑποπίπτει δὲν ἀποθαρρύνουσιν, οὔτε πρέπει ν' ἀποθαρρύνωσιν αὐτόν. Ἡ ἐκ πεπλανημένης καὶ σφαλερᾶς δοξασίας δυστυχία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κατὰ πολὺ ἐλάσσων τῆς εὐτυχίας, ἣν ἀπολαμβάνει ἐκζητῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον καρποῦται ἐκ τῆς πίστεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἰδίας πεποιθήσεως καὶ δοξασίας, ἐκ τῆς ἱερᾶς πίστεως ἣτις ἐδραιοῦται ἐν αὐτῷ μετὰ εἰλικρινῇ πνευματικὴν ἔρευναν. Δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος ἐκ φόβου μὴ πλανηθῇ νὰ αἰωρήται καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον ἐν ἀμφιβολίαις καὶ δισταγμοῖς ἐπέχων νὰ μορφώσῃ πεποιθήσιν, ἀλλ' ὀφείλει ὡς ὃν λογικὸν νὰ συλλέξῃ περὶ ἑαυτὸν πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ συντελοῦντα πρὸς φωτισμὸν τῆς διανοίας αὐτοῦ καὶ μετὰ εἰλικρινῇ καὶ ἐπιμελῇ ἔρευναν ν' ἀποδεχθῇ τι ὡς ἀληθές ἢ ἀπορρίψῃ ὡς ψευδές.

Ὁ δικαστής, μεθ' ὅλην τὴν εἰλικρινῇ ἔρευναν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ πάντοτε ὅτι ἀνεκάλυψεν αὐτὴν, δύναται ὁμῶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἀπέκτησεν ἠθικὴν βεβαιότητα περὶ τοῦ ὅτι ἔχει τι οὕτως ἢ ἄλλως. Ἐὰν, φερ' εἴπειν, ἐκ τὸν μάρτυρες βεβαιώσωσιν ὅτι ὁ Α. εἶναι ἐνοχὸς φόνου ἢ κλοπῆς καὶ ἐὰν πάντα τὰ τεκμήρια ἦναι κατ' αὐτοῦ, ὁ δικαστής δὲν δύ-